

MIROVINSKI FOND

PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I POSTUPANJA PREMA IZDAVATELJU

Ova *Pravila korporativnog upravljanja i postupanja prema izdavatelju* (dalje: Pravila) predstavljaju set preporuka i načela u postupanju prema izdavatelju kojih će se u pravilu, od slučaja do slučaja, pridržavati predstavnici Allianz ZB d.o.o. društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondom (dalje: Društvo) u zastupanju interesa AZ obveznih mirovinskih fondova. Ova pravila ne mogu se tumačiti kao obvezujuća za predstavnike Društva niti se na njih mogu pozivati treće osobe u odnosu na Društvo. Društvo neće odgovarati trećima za postupanje drugačije od onoga navedenog u Pravilima, poglavito kada je isto u najboljem interesu članova AZ obveznih mirovinskih fondova. Ova Pravila predstavljaju očekivanja i stav Društva i AZ obveznih mirovinskih fondova na dan objave te su podložna promjenama s vremena na vrijeme.

Nadzorni odbor Allianz ZB d.o.o. društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondom za potrebe ulaganja u izdavatelja Luka Rijeka d.d. (dalje: **Izdavatelj**) u kojem će udio AZ obveznog mirovinskih fonda(ova) premašiti 10% izdanja predmetnog vlasničkog vrijednosnog papira, sukladno članku 126., st. 5., t. 3. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (dalje: ZOMF) usvaja sljedeći akt:

PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I POSTUPANJA PREMA IZDAVATELJU

1. UVOD

1.1. Cilj i opseg Pravila

Ovim dokumentom Allianz ZB d.o.o. društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom (dalje: **Društvo**) uspostavlja Pravila korporativnog upravljanja i postupanja prema Izdavatelju (dalje: **Pravila**) te ih postavlja kao standard u situacijama u kojima udio AZ obveznih mirovinskih fondova pod upravljanjem Društva (dalje: **AZ Fond** ili **AZ Fondovi**) premašuje 10% izdanja predmetnog vlasničkog vrijednosnog papira Izdavatelja. Ova Pravila utvrđuju očekivanja koja AZ Fondovi kao investitor imaju od Izdavatelja te načelno utvrđuju način na koji će glasovati na glavnim skupštinama Izdavatelja, od slučaja do slučaja.

AZ Fondovi prihvaćaju Načela OECD-a o korporativnom upravljanju, Smjernice korporativnog upravljanja od Allianz Global Investors¹ te najbolju praksu korporativnog upravljanja koja je, između ostalog, sadržana u UK Corporate Governance Code i NAPF Corporate Governance Policy and Voting Guidelines.

AZ Fondovi se prilikom sudjelovanja u korporativnom upravljanju u Izdavatelju rukovode najboljim dugoročnim interesima članova AZ obveznih mirovinskih fondova te ostvarenjem strategije i investicijskih ciljeva AZ Fondova.

AZ Fondovi jedan su od najvećih pojedinačnih dioničara Izdavatelja što podrazumijeva značajnu vlasničku odgovornost i aktivno sudjelovanje u korporativnom upravljanju Izdavateljem. AZ Fondovi su u pravilu dugoročni ulagatelj s diversificiranim portfeljem i manjinskim vlasničkim pozicijama u izdavateljima. Stoga AZ Fondovi nastoje zaštititi ulaganja uspostavom zdravih i održivih standarda korporativnog upravljanja i prakse, što u konačnici umanjuje rizik i pospješuje povrat na ulaganja. AZ Fondovi očekuju od ostalih ulagatelja u Izdavatelja da uvažavaju ova Pravila kao najbolje prakse i standarde korporativnog upravljanja prilikom glasovanja na glavnim skupštinama Izdavatelja, čime se uspostavlja standard industrije te štiti integritet tržišta i interese svih ulagatelja.

Ova Pravila ne obuhvaćaju sve aspekte korporativnog upravljanja, već one glavne koji se najčešće pojavljuju.

1.2. Izdavatelj

U konkretnom slučaju, ova Pravila primjenjuju se za vrijeme trajanja ulaganja AZ Fondova u Izdavatelja te uređuju postupanje AZ Fondova prilikom sudjelovanja u korporativnom upravljanju Izdavatelja.

¹ Corporate Governance Guidelines and Proxy Voting Policy, Allianz Global Investors, dostupno na: <http://us.allianzgi.com/Regulatory/External%20Documents/AllianzGI%20US%20Corporate%20Governance%20Guidelines%20and%20Proxy%20Voting%20Policy.pdf>

Izdavatelj je društvo uvršteno na uređeno tržište Zagrebačke burze d.d. te AZ Fondovi očekuju od Izdavatelja da se pridržava svih zahtjeva svakodobno važećih Pravila Zagrebačke burze, a navlastito pravila o transparentnosti, obvezama objave, ostvarivanja informacijske ravnoteže između svih sudionika tržišta te ostalih kojima se štiti cjelovitost i integritet tržišta.

2. OPĆA NAČELA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

AZ Fondovi posebno važnima cijene sljedeća područja vlasničke aktivnosti:

- odgovornost Nadzornog odbora Izdavatelja,
- načelo jednakog položaja dioničara,
- dobro funkcioniranje te integritet financijskih tržišta, te
- društvene učinke i učinke na zaštitu okoliša.

Ovim Pravilima nastoji se osigurati razvidno poslovanje, definiranje detaljnih postupaka rada, izbjegavanje sukoba interesa relevantnih osoba Društva te uspostavljanje učinkovitog sustava odgovornosti. Ciljevi ovih Pravila postižu se prije svega odgovornim ponašanjem ključnih osoba unutar Društva i Izdavatelja.

Alati i mjere korporativnog upravljanja

S ciljem unaprjeđenja tehnika korporativnog upravljanja te uspostave učinkovitog sustava korporativnog upravljanja, AZ Fondovi se služe sljedećim mjerama i alatima korporativnog upravljanja:

- uspostava načela i očekivanja;
- aktivno sudjelovanje i glasovanje;
- interakcija s Izdavateljem;
- postavljanje standarda Izdavatelju;
- prijedlozi dioničara (prijedlozi AZ Fondova Izdavatelju);
- javno objavljivanje stavova AZ Fondova o Izdavatelju, s ciljem uspostave standarda i načela.

3. SMJERNICE KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

3.1. NADZORNI ODBOR IZDAVATELJA

AZ Fondovi posebno važnom drže odgovornost Nadzornog odbora i Uprave u upravljanju Izdavateljem. Stoga se AZ Fondovi neće uplitati u dnevno poslovanje (mikro-menadžiranje) Izdavateljem, međutim očekuju punu odgovornost Nadzornog odbora i Uprave Izdavatelja u provođenju strategije i poslovanja Izdavatelja. Stoga Društvo očekuje da su: (i) Nadzorni odbor i Uprava Izdavatelja svjesni svoje uloge i odgovornosti, (ii) da Nadzorni odbor i Uprava Izdavatelja kvalitetno ispunjavaju svoje obveze, (iii) da dioničari slobodno mogu sudjelovati u izboru i imenovanju članova Nadzornog odbora Izdavatelja, (iv) da Nadzorni odbor i Uprava Izdavatelja razvidno priopćavaju svoje strategije, postupke i rezultate, (v) da Nadzorni odbor i Uprava Izdavatelja svjesno preuzimaju odgovornost za ishode i rezultate poslovanja. U razmatranju naprijed navedenog, AZ Fondovi se neće uplitati u detalje, usmjeravat će se na ishode za dioničare, podržavat će Nadzorni odbor i Upravu Izdavatelja i njihovu neovisnost i samostalnost, te će pozivati i ostale dioničare na dioničarski aktivizam u slučajevima kada to drži potrebnim.

AZ Fondovi očekuju od članova Nadzornog odbora Izdavatelja da: (i) djeluju kao predstavnici vlasnika, i to svih dioničara društva bez ikakve diskriminacije, (ii) nadziru Upravu u provedbi strategije Izdavatelja, (iii) odobravaju krovne strateške odluke u interesu dioničara i Izdavatelja, a da pritom operativno ne vode poslovanje Izdavatelja, (iv) uspostave sustav korporativnog upravljanja u Izdavatelju koji umanjuje troškove upravljanja, (v) osiguraju davanje primjerenih i istinitih informacija tržištu i dioničarima Izdavatelja, (vi) ne podliježu neprimjerenom utjecaju glede načina na koji

obavljaju svoju funkciju člana Nadzornog odbora Izdavatelja, (vii) mogu posvetiti dovoljno vremena ispunjavanju obveza iz svoje nadležnosti.

3.1.1. Stručnost i primjerenost članova Nadzornog odbora

AZ Fondovi očekuju da članovi Nadzornog odbora Izdavatelja raspolažu adekvatnom razinom stručnosti i primjerenosti za obavljanje funkcije članova Nadzornog odbora. Navedeno uključuje poznavanje industrije, adekvatna financijska znanja, pripadajuće kompetencije i vještine te primjereno iskustvo i dobar ugled.

AZ Fondovi očekuju da članovi Nadzornog odbora Izdavatelja zajedno imaju stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za neovisno i samostalno nadziranje poslova Izdavatelja. Naprijed navedeno treba osigurati da članovi Nadzornog odbora svoje dužnosti obavljaju odgovorno i učinkovito.

3.1.2. Raznolikost članova Nadzornog odbora

Pored zahtjeva stručnosti i primjerenosti, AZ Fondovi posebno važnima drže i raznolikost članova Nadzornog odbora. Stoga AZ Fondovi posebno podržavaju raznolikost u naobrazbi, godinama, spolu i sl. U tom smislu AZ fondovi posebno će se zalagati za ostvarenje raznolikosti članova Nadzornog odbora Izdavatelja.

3.1.3. Broj članova Nadzornog odbora

AZ Fondovi podržavaju broj članova Nadzornog odbora Izdavatelja koji će na najbolji način osigurati učinkovit i odgovoran rad. AZ Fondovi drže da je to, u pravilu, između pet i devet članova Nadzornog odbora. Broj članova mora biti neparan.

3.1.4. Ravnopravnost članova Nadzornog odbora (*classified boards*)

AZ Fondovi ne podržavaju postupanje koje ne osigurava ravnopravnost i jednakost svih članova Nadzornog odbora.

3.1.5. Starost članova Nadzornog odbora i ponovno imenovanje

AZ Fondovi ne podržavaju postavljanje bilo kakvih ograničenja s obzirom na dob i ponovno imenovanje članova Nadzornog odbora.

3.1.6. Izbor i imenovanje članova Nadzornog odbora Izdavatelja

AZ Fondovi očekuju da se glavna skupština Izdavatelja cjelovito i blagovremeno izvjesti o isteku mandata članovima Nadzornog odbora kako bi dioničari mogli ocijeniti njihov doprinos u radu i dodanu vrijednost za Izdavatelja.

Očekuje se od Izdavatelja da u godišnjem izvješću daje pripadajuće informacije o članovima Nadzornog odbora, njihovim životopisima, stručnim kvalifikacijama i kompetencijama, profesionalnom iskustvu, članstvu u drugim nadzornim odborima, postotku nazočnosti na sjednicama Nadzornog odbora Izdavatelja te neovisnosti.

Popis kandidata za članstvo u Nadzornom odboru Izdavatelja dostavlja se glavnoj skupštini čim prije i obuhvaća informacije koje odražavaju sve naprijed navedene odredbe ovog Pravilnika. AZ Fondovi smatraju uputnim da dioničari predlažu kandidate za članove Nadzornog odbora.

AZ Fondovi smatraju kako je jedno od osnovnih prava dioničara izbor članova Nadzornog odbora Izdavatelja. Stoga drži uputnim da se odluke o istome u pravilu donose običnom većinom danih glasova dioničara.

3.1.7. Trajanje mandata članova Nadzornog odbora Izdavatelja

AZ Fondovi očekuju da mandat članova Nadzornog odbora u pravilu traje najmanje dvije, a najviše četiri godine, uz mogućnost broja ponovnog imenovanja.

3.1.8. Sudjelovanje na sjednicama Nadzornog odbora i ostalih odbora Izdavatelja

AZ Fondovi očekuju da će članovi Nadzornog odbora i ostalih odbora Izdavatelja mogu posvetiti dovoljno vremena ispunjavanju obveza iz svoje nadležnosti. Stoga se očekuje da sudjeluju na najmanje 75% svih sjednica Nadzornog odbora i ostalih odbora Izdavatelja u koje su imenovani. Podaci o sudjelovanju trebaju biti dostupni dioničarima.

3.1.9. Članstvo u više nadzornih odbora

AZ Fondovi smatraju važnim mogućnost da članovi Nadzornog odbora mogu posvetiti dovoljno vremena ispunjavanju obveza iz svoje nadležnosti. Stoga u pravilu neće podržati izbor i imenovanje za člana Nadzornog odbora osobe koja je članom šest ili više Nadzornih odbora trgovačkih društava uvrštenih na uređeno tržište, odnosno tri ili više ako je ujedno i član Uprave trgovačkog društva.

3.2. ODBORI IZDAVATELJA

AZ Fondovi smatraju uputnim osigurati da se uspostave sljedeći odbori Nadzornog odbora Izdavatelja: (i) revizorski odbor i (ii) odbor za nagrađivanje (primitke).

Odbori u pravilu trebaju imati najmanje tri člana od kojih dva valja imenovati iz redova članova Nadzornog odbora Izdavatelja.

3.3. ODGOVORNOST ZA ŠETU

AZ Fondovi glasovat će protiv bilo kakve odluke kojom se ograničava ili ukida odgovornost za štetu članova Nadzornog odbora i/ili Uprave Izdavatelja te drugih osoba iz čl. 273. i drugih Zakona o trgovačkim društvima.

3.4. SUKOB INTERESA

AZ Fondovi očekuju od Izdavatelja da uspostavi učinkovit sustav praćenja i sprječavanja sukoba interesa u Izdavatelju, poglavito na razini upravljačkih struktura Izdavatelja. AZ Fondovi očekuju da se rukovoditelji svih razina, što uključuje članove Uprave i Nadzornog odbora, izuzmu od sudjelovanja u donošenju odluka koje ih stvarno ili potencijalno mogu dovesti u sukob interesa sa Izdavateljem.

3.5. RAZRJEŠNICA ČLANOVIMA UPRAVE I NADZORNOG ODBORA

Prilikom odlučivanja o davanju razrješnice AZ Fondovi nastojat će osigurati sljedeće:

- odvojeno glasovanje o svakom pojedinom članu Uprave i/ili Nadzornog odbora;
- glasovanje zasnovati na kriterijima sudjelovanja na sjednicama, učinku/ostvarenjima u vođenju Izdavatelja, kompetencijama;
- glasovanje protiv davanja razrješnice cijeloj Upravi i/ili Nadzornom odboru u slučajevima u kojima se utvrdila prijevara, značajne netočnosti u predloženim financijskim izvješćima, iskazivanje/davanje krivih i/ili netočnih podataka, te u slučaju drugih nepravilnosti.

3.6. IMENOVANJE UPRAVE I PLANIRANJE SLJEDNIŠTVA

AZ Fondovi smatraju kako je jedna od osnovnih zadaća Nadzornog odbora imenovanje i opoziv članova Uprave Izdavatelja. Stoga će u situacijama u kojima AZ Fondovi predlažu kandidata za člana Nadzornog odbora, isti u pravilu zastupati stav da Nadzorni odbor o imenovanju i opozivu članova Uprave Izdavatelja odlučuje većinom svih glasova članova Nadzornog odbora.

AZ Fondovi očekuju od Izdavatelja da planira politiku sljedništva za članove Uprave kako bi se osigurao kontinuitet u radu.

3.7. RAVNOPRAVNOST DIONIČARA

AZ Fondovi posebno važnim drže načelo jednakog položaja dioničara te poštivanje načela jedna dionica jedan glas. Imajući u vidu posebno osjetljiv položaj i ranjivosti malih dioničara Izdavatelja, AZ Fondovi će posebno voditi računa o tome da Nadzorni odbor Izdavatelja (i) djeluje u interesu svih dioničara Izdavatelja, (ii) svojim odlukama na pravičan način postupaju prema svim dioničarima Izdavatelja, te (iii) poduzima radnje kako bi osigurao da svi dioničari imaju jednak položaj u Izdavatelju. Obzirom da je vlasnička struktura Izdavatelja takva da postoji kontrolni paket nad Izdavateljem, Društvo će posebno voditi računa o zaštiti prava manjinskih dioničara.

AZ Fondovi ponajprije očekuju da Nadzorni odbor i Uprava Izdavatelja postupaju razvidno, da pružaju točne, precizne i pravodobne informacije, da se pridržavaju postavljenih strategija te da ostvaruju zadovoljavajuće rezultate, pritom vodeći računa o interesima dioničara i načelu jednakog položaja svih dioničara.

AZ Fondovi očekuju od Izdavatelja da: (i) objavljuje relevantne informacije i materijalne činjenice u isto vrijeme svim dioničarima, (ii) poštuje prava dioničara, (iii) osigura jednak položaj svih dioničara i pravo glasanja sukladno udjelu u Izdavatelju, (iv) Uprava Izdavatelja ima dovoljno iskustva i stručnosti da ostvari održiv rast Izdavatelja, (v) osmisli i uspostavi vlastiti sustav nadzora, upravljanja poslovnim procesima i poslovnim rizicima, (vi) osmisli i uspostavi odgovarajući sustav procjene uspješnosti ostvarivanja zadanih ciljeva i sustava nagrađivanja.

AZ Fondovi očekuju od ostalih dioničara Izdavatelja da su aktivno uključeni u postupak izbora i imenovanja članova Nadzornog odbora Izdavatelja.

AZ Fondovi će kao aktivni ulagatelj nastojati glasovati na svim glavnim skupštinama Izdavatelja te održavati redovite sastanke s menadžmentom Izdavatelja kako bi ga, između ostalog, upoznali sa stavovima Društva vezanim uz korporativno upravljanje i očekivanjima od Nadzornog odbora i Uprave Izdavatelja sadržanim u ovim Pravilima.

3.8. NAGRAĐIVANJE

Stav je AZ Fondova da samo motivirani i adekvatno plaćeni djelatnici i poslovodstvo mogu pridonijeti kontinuiranom održivom rastu tvrtke u kojoj posluju. Stoga će predstavnici AZ Fondova podržati sustave nagrađivanja koji će osigurati stabilan, kontinuiran i dugoročno održiv rast Izdavatelja, ne umanjujući time interese dioničara Izdavatelja.

AZ Fondovi očekuju da se nagrađivanje sastoji od kratkoročnih i dugoročnih elemenata.

AZ Fondovi drže kako se Upravu Izdavatelja treba ohrabrivati da određeni dio svojih primitaka ostvaruje u dionicama Izdavatelja. U tom smislu, svaki takav oblik nagrađivanja treba biti dizajniran da uključuje prigodne odgode prodaje dionica Izdavatelja od strane Uprave. Shema primitka u obliku dionica treba biti jasna i transparentna te poznata dioničarima Izdavatelja. Kako bi se spriječilo razvodnjavanje strukture dioničara Izdavatelja, AZ Fondovi drže da bi svaki primitak djelatnika Izdavatelja izdavanjem novih dionica, a koji premašuje 3% dionica Izdavatelja, trebao odobrenje glavne skupštine.

Prilikom nagrađivanja članova Uprave Izdavatelja, valja voditi računa o sljedećem:

- ciljevi Uprave trebaju biti povezani s srednjoročnim i dugoročnim ciljevima Izdavatelja;
- rezultate poslovanja Izdavatelja u pravilu ne treba mjeriti kroz samo jedan aspekt odnosno samo jednim ključnim pokazateljem;
- važan kriterij je i održivost poslovanja Izdavatelja te ostvarenje društvenih ciljeva, ciljeva zaštite okoliša i dobrog korporativnog upravljanja;
- preuzetim rizicima kako bi se izbjeglo nagrađivanje postupanja koje je rizično za Izdavatelja i dioničare;

- rezultate valja mjeriti kroz dulje vremensko razdoblje (preporučljivo 3 godine) kako bi se doista utvrdila vrijednost koja je nastala za Izdavatelja i dioničare.

AZ Fondovi drže kako bi o kriterijima nagrađivanja i njihovom ostvarenju valjalo izvijestiti dioničare Izdavatelja.

Stav je AZ Fondova da se nagrađivanje članova Nadzornog odbora Izdavatelja ima uskladiti sa dugoročnim interesima Izdavatelja i to na način koji ne dovodi u pitanje njihovu neovisnost od Uprave i/ili većinskog dioničara te ne ohrabruje preuzimanje neumjerenih rizika.

Nagrađivanje djelatnika, Uprave i članova Nadzornog odbora Izdavatelja valjalo bi prethodno raspraviti unutar odbora za nagrađivanje te za potrebe nagrađivanja unutar Izdavatelja usvojiti i objaviti politiku nagrađivanja.

AZ Fondovi zalažu se za transparentnost u nagrađivanju i određivanju primitaka na svim razinama u Izdavatelju te temeljenju nagrađivanja na razvidnim i utvrdivim kriterijima.

AZ Fondovi ne podržavaju prekomjerne otpremnine i naknadne isplate bez prethodne suglasnosti dioničara. Otpremnina članovima Uprave smatra se prekomjernom ukoliko iznosi više od jednogodišnjeg primanja (što uključuje sve oblike primanja), odnosno dvogodišnjeg primanja ukoliko se isti opozove unutar prve godine mandata, a da to nije rezultat skrivljenog ponašanja člana Uprave.

AZ Fondovi ne podržavaju sheme kupnje dionica Izdavatelja od strane njegovih djelatnika uz neuobičajeno visok diskont niti ne podržavaju ugovaranje prava na kupnju dionica kada bi to rezultiralo razvodnjavanjem postojeće vlasničke strukture Izdavatelja.

3.9. TRANSAKCIJE S POVEZANIM OSOBAMA

AZ Fondovi odlučno se protive postojanju bilo kakvog sukoba interesa te u ovim Pravilima iznose svoja očekivanja glede postupanja Izdavatelja kako bi se spriječilo postojanje situacija sukoba interesa.

Očekuje se od izdavatelja da je uspostavio djelotvoran mehanizam nadzora, dokumentiranja i praćenja transakcija Izdavatelja s povezanim osobama te da o istima izvještava Nadzorni odbor koji će sve takve transakcije raspraviti te o njima i njihovom praćenju izvijestiti glavnu skupštinu u sklopu pisanog izvješća o obavljenom nadzoru.

Pored navedenog, očekuje se od Uprave Izdavatelja da u godišnjem izvješću o stanju Izdavatelja u pisanom obliku izvijesti glavnu skupštinu o svim značajnim transakcijama s povezanim osobama, načinu na koji se iste prate i dokumentiraju te na koji način se u istima sprječava postojanje sukoba interesa.

AZ Fondovi u pravilu će prihvatiti transakcije Izdavatelja s povezanim osobama samo ukoliko su one:

- podložne primjerenom nadzoru i redovitoj reviziji;
- jasno opravdane i korisne za Izdavatelja;
- poduzete u okviru redovitog poslovanja;
- sklopljene pod tržišnim uvjetima;
- u skladu s najboljim praksama; ili
- u interesu svih dioničara Izdavatelja.

3.10. ODOBRAVANJE DONACIJA I SPONZORSTAVA

AZ Fondovi drže kako Izdavatelj ne bi trebao odobravati donacije i sponzorstva koja nisu u funkciji potpore humanitarnih projekata, kulturnih, edukativnih, znanstvenih i sportskih projekata te kada iste nisu u korist neprofitnih organizacija i/ili pojedinaca.

Očekuje se od Izdavatelja da o donacijama i sponzorstvima redovito obavještava članove Nadzornog odbora.

3.11. UNUTARNJA I VANJSKA REVIZIJA IZDAVATELJA

AZ Fondovi prepoznaju kritičnu važnost financijskog izvješćivanja te očekuje od Izdavatelja da ima uspostavljen revizorski odbor koji se sastoji od članova Nadzornog odbora i članova imenovanih od Nadzornog odbora Izdavatelja.

Očekuje se da revizorski odbor, između ostalog, prati učinkovitost sustava unutarnje kontrole, unutarnje revizije, te sustav upravljanja rizicima Izdavatelja, te da održava sjednice s djelatnicima Izdavatelja i vanjskim revizorima u pravilu bez nazočnosti Uprave.

Pored zadaća i odgovornosti utvrđenih važećim Zakonom o reviziji, AZ Fondovi drže da je jedna od glavnih zadaća revizorskog odbora Izdavatelja osigurati neovisnost i objektivnost vanjskog revizora te primjerenu naknadu za njegov rad.

Kako bi se očuvali dugoročni interesi dioničara, AZ Fondovi očekuju da isti vanjski revizor ne pruža usluge Izdavatelju dulje od 10 godina. Izdavatelj treba osigurati natječaj za izbor vanjskog revizora najmanje svakih pet godina, uz obveznu rotaciju vanjskog revizora nakon deset godina. U postupku natječaja trebala bi sudjelovati najmanje dva vanjska revizora, a kako bi se osiguralo tržišno nadmetanje. Trebalo bi proći najmanje 5 godina (*clear water*) prije ponovnog imenovanja istog vanjskog revizora.

AZ Fondovi smatraju kako nagrada vanjskog revizora za ostale zakonom dopuštene usluge Izdavatelju ne bi u pravilu smjela premašiti 50% ukupne naknade vanjskom revizoru za usluge revizije.

3.12. UPRAVLJANJE RIZICIMA I INTERNA KONTROLA

AZ Fondovi smatraju kako su Nadzorni odbori sa visokim standardima korporativnog upravljanja bolje osposobljeni donositi razumne strateške odluke i nadzirati upravljanje rizicima Izdavatelja te da je stoga odgovornost Nadzornog odbora osigurati postojanje djelotvornog sustava upravljanja svim materijalnim rizicima Izdavatelja, i to na način da se rizici identificiraju, mjere i da se njima proaktivno upravlja. S tim u vezi očekuje se da Izdavatelj izradi dokumentirani plan upravljanja rizicima, koji osim rizika financijskog izvještavanja obuhvaća i financijske, operativne te reputacijske rizike, a čiju će učinkovitost i primjerenost Nadzorni odbor preispitivati najmanje jednom godišnje.

3.13. PITANJA ODRŽIVOSTI

AZ Fondovi uobičajeno preispituju prijedloge dioničara u vezi s pitanjem održivosti. Stoga se posebna pažnja posvećuje okolnostima pojedinih ekoloških, društvenih ili upravljačkih pitanja te mogu li ista imati izravne ili neizravne financijske učinke na Izdavatelja.

AZ Fondovi u takvim slučajevima razmatraju sljedeće:

- ima li usvajanje prijedloga pozitivan ili negativan učinak na kratkoročnu ili dugoročnu vrijednost dionice Izdavatelja;
- je li Izdavatelj već na neki način odgovorio na postavljeni zahtjev;
- što su druga trgovačka društva napravila u pogledu istog pitanja.

AZ Fondovi u pravilu podržavaju prijedloge koji doprinose pojačanoj razvidnosti budućnosti i strategije poslovanja Izdavatelja koji su od materijalnog značaja za financijsko poslovanje Izdavatelja.

3.14. STRUKTURA KAPITALA I POSLOVNE FINACIJE

3.14.1. Povećanje kapitala upisom redovnih dionica

AZ Fondovi načelno podržavaju povećanje kapitala Izdavatelja koje za cilj ima stvaranje dugoročne vrijednosti za dioničare, a pritom vodeći računa o sprječavanju razvodnjavanja (dilucije) postojeće strukture dioničara.

U procesu dokapitalizacije Izdavatelja AZ Fondovi zalagat će se za zaštitu manjinskih dioničara i zaštitu prava prvenstva pri upisu novih dionica postojećih dioničara. AZ Fondovi će u pravilu glasati protiv isključenja prava prvenstva pri upisu novih dioničara, odnosno podržat će djelomično isključenje prava prvenstva do najviše 20% upisanog kapitala Izdavatelja u slučajevima kada je prijedlog argumentirano utemeljen kao povoljniji za dioničare u danom trenutku.

3.14.2. Povećanje kapitala upisom povlaštenih dionica

AZ Fondovi u pravilu ne podržavaju izdavanje dionica koje dioničarima daju neka povlaštena prava te koja su u sukobu s načelom jedna dionica jedan glas. Stoga će podržati povećanje kapitala upisom povlaštenih dionica samo ako su prava iz takvih dionica jasno definirana i razumna uvažavajući ukupnu strukturu kapitala Izdavatelja te ranije izdane povlaštene dionice i učinak izdanja povlaštenih dionica na prava sadašnjih ili budućih dioničara Izdavatelja koji imaju redovne dionice.

3.14.3. Zaduživanje Izdavatelja

AZ Fondovi u pravilu podržavaju prijedloge koji osnažuju dugoročne izgleda Izdavatelja i ne uzrokuju prezaduženost Izdavatelja. Međutim, AZ Fondovi su stava da se dioničare treba pitati za suglasnost u slučajevima značajnijeg zaduživanja Izdavatelja i podizanja limita za zaduženje. Isto tako, AZ fondovi očekuju da se dioničare pita za suglasnost u slučaju zaduživanja koje se može pretvoriti u vlasničke udjele (konvertibilnog zaduživanja).

3.14.4. Spajanje, pripajanje, preuzimanje, restrukturiranje, preoblikovanje, povlačenje s uvrštenja na uređeno tržište, poduzetnički ugovori, likvidacija

Spajanje, restrukturiranje ili podjela (razdvajanjem ili odvajanjem) može utjecati na kontrolu imovine Izdavatelja. AZ Fondovi očekuju da se prilikom predlaganja ovih radnji, pritom navodeći dovoljno informacija kako bi se mogao ocijeniti navedeni pothvat, konzultiraju dioničari Izdavatelja i odobre takvu aktivnost.

AZ fondovi će podržati spajanje ili restrukturiranje kada takva transakcija stvara fer vrijednost i dioničari ne mogu drugim sredstvima ostvariti veću vrijednost, te ako se pritom ne dovodi dioničare u neravnotežan položaj i ne narušava struktura korporativnog upravljanja.

AZ Fondovi u pravilu ne podržavaju zaštitu Izdavatelja od preuzimanja korištenjem protupreuzimateljskih mjera kao što su mjere otrovne pilule te očekuje da se sve protupreuzimateljske mjere daju dioničarima na prethodnu suglasnost.

AZ Fondovi u pravilu neće podržati preoblikovanje dioničkog društva u oblik trgovačkog društva koji ne podržava uvrštenje na uređeno tržište niti će podržati povlačenje dionica Izdavatelja s uvrštenja na uređenom tržištu.

Prilikom donošenja odluka o sklapanju zajedničkih poslovnih pothvata (*joint venture*) ili poduzetničkih ugovora AZ Fondovi posebno će razmatrati sljedeće:

- postotak imovine/poslovanja kojim se doprinosi;
- postotak vlasništva;
- financijske i strateške benefite;
- strukturu upravljanja;
- sukob interesa;
- ostale alternative; i
- rizik ne-dovršetka.

Prilikom razmatranja likvidacije Izdavatelja, AZ Fondovi posebno će voditi računa o sljedećem:

- naporima Uprave da ostvari drugačije alternative;
- procijenjenoj vrijednosti imovine; i
- planu kompenzacije osoba koje provode likvidaciju.

3.14.5. Podjela dionica, stjecanje vlastitih dionica

AZ Fondovi će u pravilu podržavati podjelu dionica (*stock split*), poglavito ako im je cilj ispunjavanje uvjeta za uvrštenje ili zadržavanje uvrštenja na uređenom tržištu.

AZ Fondovi će u pravilu podržati stjecanje vlastitih dionica Izdavatelja kada je isto u najboljem interesu dioničara.

3.14.6. Politika dividendi (upotreba dobiti)

AZ Fondovi smatraju kako se prijedlog isplate dividende treba unaprijed najaviti dioničarima Izdavatelja i staviti na glasovanje.

3.14.7. Privatni plasman

AZ Fondovi će razmatrati na pojedinačnoj osnovi sve prijedloge za izdavanje novih dionica privatnim plasmanom, vodeći pritom posebno računa o sljedećem:

- razvodnjavanju vlasničkih pozicija postojećih dioničara Izdavatelja;
- uvjetima izdanja (diskontu/premijama u kupovnoj cijeni za investitore i sl.);
- financijskim pitanjima (financijskom stanju Izdavatelja, potrebi za dodatnim kapitalom, namjeni za koju će se koristiti sredstva, učinke na cijenu kapitala i sl.);
- naporima Uprave da istraži alternativna rješenja;
- pitanju kontrole (mogućim promjenama u Nadzornom odboru, kontroli, dioničarskim sporazumima i sl.)
- sukobu interesa;
- reakciji tržišta.

3.15. GLASOVANJE O RAZLIČITIM KORPORATIVNIM PITANJIMA

3.15.1. Vezani prijedlozi (*bundled proposals*)

AZ fondovi podržavaju donošenje zasebnih odluka o svim pitanjima bitnim za poslovanje Izdavatelja te u pravilu neće glasovati u korist vezanih prijedloga. Svi prijedlozi za glasovanje moraju biti jasni i nedvosmisleni.

3.15.2. Sazivanje glavne skupštine na zahtjev manjine

AZ Fondovi u pravilu podržavaju sazivanje glavne skupštine na zahtjev manjine.

3.16. IZVJEŠTAVANJE I TRANSPARENTNOST

AZ Fondovi drže da se Izdavatelj treba pridržavati visokih standarda objave informacija i podataka te transparentnosti poslovanja. U tom smislu AZ Fondovi očekuju od izdavatelja:

- objavu kvartalnih izvještaja;
- pridržavanje konzistentnih međunarodno priznatih standarda financijskog izvještavanja;
- dostupnost financijskih informacija i informacija za investitore na hrvatskom jeziku, a kada je to moguće i na engleskom jeziku;
- osobnu dostupnost članova Uprave Izdavatelja investorima;
- cjelovito prikazivanje svih političkih donacija;
- smjernice za čitanje financijskih izvještaja sa pripadajućim pojašnjenjima predloženih odluka;
- objavu dokumenata na Internetu;
- obveznu nazočnost članova Nadzornog odbora i Uprave na sjednicama glavne skupštine;
- standardizirane obrasce za glasovanje.

4. ODBOR ZA KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Društvo je ustrojilo tijelo koje donosi odluke vezane uz korporativno upravljanje i odnose s izdavateljima – Odbor za korporativno upravljanje (dalje: **Odbor**). Odbor se sastoji od osoba s odgovarajućim znanjem iz područja korporativnog upravljanja. Način odlučivanja Odbora uređen je Politikom i procedurom korporativnog upravljanja Društva.

Ako je relevantna osoba Društva član Nadzornog odbora ili drugog tijela Izdavatelja, ta osoba ne smije formalno ili neformalno, posredno ili neposredno utjecati na osobe u Društvu koje donose investicijske odluke vezane uz vrijednosne papire Izdavatelja.

Odbor donosi odluke vezane uz glasovanja na svim glavnim skupštinama Izdavatelja. Društvo će za svaku glavnu skupštinu Izdavatelja odrediti zastupnika od strane predstavnika Društva ili predstavnika banke skrbnika (depozitara) Društva. Glasanje se u pravilu ostvaruje prisustvom izabranog predstavnika koji zastupa AZ Fondove tijekom sjednice Glavne skupštine Izdavatelja. Društvo neće davati punomoć trećim osobama za zastupanje interesa AZ Fondova na glavnoj skupštini Izdavatelja, izuzev punomoći banci skrbniku.

Društvo je dužno na mrežnim stranicama objaviti obavijest o sudjelovanju i načinu glasovanja na glavnim skupštinama Izdavatelja najmanje 15 dana prije njihovog održavanja. Društvo će na mrežnim stranicama AZ Fondova učiniti dostupnom zadnju verziju obavijesti o sudjelovanju i načinu glasovanja.

Načela koja opisuju korištenje glasačkih i drugih prava iz instrumenata koji pripadaju imovini AZ Fondova uključuju: (i) aktivno podržavanje prijedloga na glavnim skupštinama Izdavatelja koji pomažu stvaranju vrijednosti za ulagatelje u srednjem i dugom roku, (ii) poticanje Izdavatelja pri implementiranju politika i procedura koje mu osiguravaju održivost i socijalnu odgovornost, (iii) suprotstavljanje prijedlozima koji ugrožavaju interese ulagatelja i opće prihvaćene principe korporativnog upravljanja i korporativne socijalne odgovornosti.

U Zagrebu, 07.07.2015.